

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1858 de Mitro
APARE SĂPTĂMĂNAL

Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român
2 ex. (Of.)
Sibiu
Str. Șaguna 8

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni
125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. —
Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe
se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu,
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se
refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preful inserțiunilor
un șir petiț 6 Lei pentru odată, dacă se publică
de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile
se adresează **Administrației** ziarului Telegraful
Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Naționalismul lui Nichifor Crainic

Există o împărăție ideală în care nu pătrund decât cei miruiți cu pozoabele faptelor mari: e împărăția recunoștinței obștești.

Di Prof. Nichifor Crainic, e cetățean vechiu și de frunte al acestei împărății. Omul acesta cu fruntea cât o cupolă de templu și cu mintea fulgerată de suflarea geniului, este intrat de mult în conștiința tuturor celor ce ftiu să prețuiască excepționalul, indiferent de domeniul în care se manifestă el. Nu cade în sarcina acestui articol înșiruirea exactă și complectă a meritelor cari aștern cununăde lauri pe creștetul Dsale. Articolul e prea mic ca să le încapă. Dar...

Nu încapă îndoială că una din cele mai fermecătoare fețe ale scripitoarelor sale nevoițe este *naționalismul* său.

Di Nichifor Crainic nu are o activitate naționalistă. Adică n'a luptat în cutare sau cutare partid, n'a cules dobânzile obișnuitelor înregimentări în cine știe ce club politic, n'are palate cu etaje și nici parale nemuncite. Disciplina de partid, indiferent care ar fi fost culoarea acestuia, era incompatibilă cu calitatea însușirilor sale. Ea presupune adeseori acceptarea fără drept de apel a unor pozițiuni programatice în fața cărora svârcolirile spiritului obicinuit să cugete independent, trebuie să amuțească. Cei mai mulți oameni pot să se acomodeze unor idei încorsetate în disciplina de fier a clubului care și le-a bătut în cuie pe frontispiciu. Oamenii excepționali însă, nu se pot lăsa subjuogați și ingenunchiați nici odată de orânduiri omeneste. Vederea

ochilor lor sufletești e mai ascuțită decât cea a oamenilor de rând și vrerile lor direct proporționale cu ea, mai năvalnice, mai nestăpânite. Ei sunt predestinați izolării proorocului care nu-i bine primit în patria sa, fiindcă nu este cine să-l înțeleagă. Răsplata lor zace în taințele viitorului, care confirmă totdeauna prevederile acestor vizionari.

Di Nichifor Crainic ține de ceata nobilă a firilor pururea certate cu insuficiențele prezentului. De aceea spuneam că dsa nu are o activitate naționalistă în înțelesul curent al expresiei.

Are în schimb o *gândire* naționalistă, clară, rotundă, armonică, definitivă. Așchiile ei, n'au sărit departe de butucul revistei »Gândirea«. Chiar când ele au îmbrăcat haina slovei altor publicații, spiritul gândirii și l-a păstrat intact. Catehismul gândirii sale politice, di Nichifor Crainic l-a dăruit naționaliștilor români înainte cu trei ani, în broșura: »Programul statului etnocratic« (București, Tip. »Universul«, 1937; p. 57, reproduc apoi în cartea: »Ortodoxie și etnografie«; București, Edit. »Cugetarea«, 1938, p. 281—311). Această gândire e pe dea'ntregul naționalistă — și anume *naționalistă românească*.

Căci există și altfel — sau feluri — de naționalism, chiar în istoria doctrinelor politice dela noi. Scopul urmărit de toate curentele naționaliste cari ne cersiau adeziunea într'un timp nu prea îndepărtat, era fără doar și poate bun: ele urmăreau propășirea și înălțarea națiunii române. Mijloacele prin cari urmăreau împlinirea

acestei dorinți obștești, principiile dela cari porneau, nesocoteau tocmai ceea ce era esențial pentru reușita acțiunilor lor: realitățile noastre autohtone, firea cumpănită a poporului român. Prin lepădarea Vechiului Testament, prin violență și amenințare nu poți ajunge niciodată la fericirea nației tale, fiindcă poporul român nu cunoaște altă cale care să-l ducă la propășire decât cea a credinței care l-a însuflețit și apărât de veacuri contra tuturor intemperiilor, care l-a învățat să fie blând, cinstit, milos și drept.

Di Nichifor Crainic a sesizat acest adevăr și l-a așezat la temelie gândirii sale politice, dându-ne cea mai autentică formulă a naționalismului românesc: *etnografia* — a cărei realizare practică avea să fie *statul etnocratic*.

În doctrina statului etnocratic, *națiunea română* este stăpâna României, pentru că ea e mai veche decât oricare alt neam aflător pe pământul românesc, ea a dat suficiente dovezi de vitalitate și capabilitate de-a se conduce singură, fără tutelajul altor seminiți.

Stăpân la tine acasă, însemnează a avea libertatea și capabilitatea de-ați impune concepția ta de viață în toate amănuntele traiului ce ți l-ai organizat. Care-i această concepție în ce ne privește pe noi Români, răspunde o istorie de două ori milenară: cea *spiritualistă*, concepția de viață creștină ortodoxă și românească. Statul etnocratic nu nesocotește creștinismul nostru. Dimpotrivă: face din el baza

ășezării sale, fiindcă el nu e statul unei națiuni atee sau altfel. Hristos prezidează toate acțiunile sale, — Hristos prin Biserica Sa. Prin aceasta, statul etnocratic nu-i crează Bisericii o situație privilegiată, ci doar îi *restitue* rolul pe care l-a avut ea în îndrumarea națiunii române dealungul veacurilor, și-i dă posibilitatea de-a consolida pozițiile acesteia.

Lucrarea pe care urmează s'o desfășoare Biserica în statul etnocratic — nu peste capul lui, nici aservită acestuia, ci în colaborare cu el — e multiplă.

Nu-i locul să ne întindem la amănunte. Esențialul este că în gândirea naționalistă a lui Nichifor Crainic, *legea lui Hristos devine legea statului etnocratic*. Ea comandă toate acțiunile lui și îndrumă energiile cari gâlgăie în mădularele națiunii spre înfăptuiri lui Dumnezeu bine plăcute și neamului de neprețuit folos.

Naționalismul dlui Nichifor Crainic tinde așadar spre crearea unui stat românesc creștin, tradiționalist, corespunzător firii noastre, respectuos față de moștenirea trecutului și nu în conflict cu acesta — adică, cu propria sa ființă.

A trebuit o opintire voinică pentru ca omătul tuturor confuziilor politice cari ne-au amărât sufletele atâta amar de vreme să se topească precum se topește ceara de fața focului și ghiocelul renașterii românești în duh și adevăr a rășbit deasupra, cu petalele îmbujorate de vraga tradițiilor noastre scumpe. Regele nostru iubit ne-a dăruit această satisfacție,

FOIȘOARA

Cătră elevii mei

— Sfaturi pastorale —

(2) De protopopul Gh. Maior
(Urmare)

Religia sub aspect practic

1. Ființa religiei. Religia naturală și revelată. Religia obiectivă și subiectivă.

Ceva de meditat.

A conduce pe altul iuseamnă, că mai întâinte știi bine conduce pe tine. Aceasta nu se poate fără să fii deplin orientat în domeniul în care vrei să conduci.

Vol vreți să fiți păstori. Ce admirabil rol, ce ideală chemare, ce înălțătoare misiune! Păstori sufletești! Cari să duceți turma cuvântătoare la pășune duhovnicească bogată, la izvorul vieții, la odihna

cea în veci neturburată! Dar ca să puteți îndeplini această „chemare grea și cu multă răspundere”, trebuie să cunoașteți ființa religiei, puterea ei de a influența, și însușirea ei de a fi influențată, organul prin care lucrează ca și raportul acestui organ cu altele de acelaș fel și cu viața specifică a poporului nostru, — și tuturor acestora să vă acomodați puterea și năzuințele.

Cu cât veți înțelege mai bine aceste probleme practice ale religiei, cu cât le veți vedea mai luminos și mai permanent înaintea ochilor voștri, cu cât le veți întulba ași zice chiar le veți trăi, simțindu-le deci ca o realitate vie în sufletul vostru, cu atât mai roditoare vor fi rezultatele ostentelilor voastre pentru Biserică și mai fericitoare pentru conștiința și viațavoastră.

Să mi se îngăduie deci a face puțină teorie asupra acestor chestiuni. Însă o teorie tot cu rost practică!

Ce e religia? M'am strădui să vă arăt la exortațiile din anul trecut, când v'am făcut acel curs popular de Apologetică. Cred, că pot să repet acum numai concluzia, la care am ajuns. Religia e ceva real, e un raport, o legătură vie între om

și Dumnezeu, între om și cer, între om și pământ în aceiaș vreme. Religia, tocmai fiindcă este un raport viu, natural, se găsește cum s'a și găsit totdeauna în sufletul fiecărui om, ajuns odată să fie scaldat și învăluit în poleiul luminii acestei planete. Ea face parte integrantă din sufletul nostru, indisolubilă, inseparabilă de el. Nu este om să nu o aibă. Iar dacă vre-unul își forțează rațiunea și conștiința pentru a se convinge că el este fără religie, chiar de i-ar reuși, nu-l poate servi spre cinste. Cum ologul, ciungul sau chiorul se simte jenat că nu este ca alții și din cât poate se străduiește să-și ascundă defectul, așa trebuie să se simtă și el, lipsindu-l și lui o parte însemnată: busola de orientare sigură a sufletului lui. Deci religie are, trebuie să aibă fiecare suflet omenesc normal.

Numai nebunul poate zice în inima sa: „Nu este Dumnezeu”.

Este altă întrebare acum în ce stadiu de conștiință se găsește această realitate la diverși oameni.

Sunt, cred, oameni, cari toată viața lor nu și-au pus o întrebare de ispitire a fi-

inței religiei, și cu toate acestea ea lucrează viu, puternic în ei. Omul din cavernă care din vârsta de copil mic, ar trăi izolat de orice alte ființe vii și la majorat ar fi scos afară la răsăritul soarelui, spune Plato, că n'ar putea face altceva mai întâiu decât să cadă cu fața la pământ ca în o formă sau alta să dea expresie admirației, uimirii ce-l cuprinde.

Admirația nu e decât o expresie a religiei. Nu admiri decât când te simți într'un anumit raport bun față de obiectul admirat. Indianul brahman crede că-și împacă mai bine conștiința cu marea otrăvană dacă la moarte poate ținea în mână coada unei vaci. Dar cu cât acest raport, pe care conștiința îl simte ca o realitate vie și lucrătoare, sparge plafonul subconștientului, și când apoi rațiunea îl examinează și rezultatul examenului îl cuprinde în brațele silogismelor, înima îl învăluie în căldură și lumina ei mistică, iar voința le coboară treaz și energie în mijlocul vieții de toate zilele, cu atât religia devine legătură vie și conștientă și putere mult creatoare și armonizatoare în toate domeniile în care se manifestează

la o cumpănă de vremi ca cea pe care o străbatem. Și neamul întreg, care se recunoaște în ea cu firea lui de totdeauna, a întărit-o cu bucurie și cu apăs.

Bucuria lui e și bucuria dlui Nichifor Crainic.

»In magnis et voluisse sat«. Dar aici este mai mult decât atât. El își vede gândurile împlinite, mult mai de vreme decât am fi putut bănuși atunci când și-a încoronat ideile naționaliste prin încheierea doctrinei politice a statului etnocratic. El are dreptul la

mulțumirea omului care și-a făcut datoria.

Peste satisfacția gânditorului naționalist care-și vede patria urnită pe drumul măririlor ce va să vie, se înalță ca fumul de tămâie bine primită ruga poetului:

Milue-l Doamne pe rege,
Mantle împărătească,
Gloria Ta ocrotească
Statul acesta creștin.

Dr. GRIGORIE T. MARCU

Idealul Păcii

Intr'o lume biciuită de teroarea războiului, îngrozită de ororile sfâșierii ce pare că se apropie cu implacabilă certitudine, într'o lume în care cezarii par'că își dispută întâietatea cu Dumnezeu, pacea este idealul suprem spre care tind toate dorurile sufletului greu încercat al umanității prezente. Pacea este cuvântul plin de miraj și de lumină care alintă atâtea nădejdi înșelate ale omului. Pacea este adierea care flutură pe buzele încremenite ale celor ce se sfârșesc în încheștarea morții pe diferitele fronturi ale furtunii războiului început. Pacea este luminătorul ceresc după care întreaga ființă omenească și toată făptura lui Dumnezeu nostalgiază profund.

Toată lumea protestează hotărât împotriva nonsenzului și nebuniei războiului, convinsă că acesta nu rezolvă nimic, nu poate rezolva nici una din marile nevoi ale omenirii. Războiul este urât organic de întreaga suflare omenească, privindu-l ca pe un adevărat blestem pe capul ei. Războiul este un rău: mai mic sau mai mare; el nu este niciodată Binele. Acestea sunt adevăruri pe cari nici o minte omenească nu le poate pune la îndoială. Și totuși, războiul, calamitatea aceasta a omenirii, amenință permanent lumea, pacea rămânând continuu ancorată în zărilor îndepărtate ale nădejdi. Metodele pacifiste utilizate de diferitele forme de guvernământ ale lumii, s'au vădit neputincioase, dealungul întregului trecut al omenirii, întru stabilirea unei păci durabile. Și aceasta, pentru că toate metodele se reduceau în ultima analiză la o singură metodă: tratatul de pace, drept concluzie a unui război. Tratatul acesta de pace însă, după cum mărturisește întreaga istorie, n'au fost nici când capabile să asigure pacea. Ele desenează numai o hartă a păcii, nu creează pacea însăși, în suflete.

Spectacolul sfâșietor de dureros al războiului actual, dovedește încă

odată și cu deplină tărie, că acest sistem de pace este infructuos, tragic de infructuos. La încheierea tuturor «păcilor» s'a pierdut din vedere un lucru neînsemnat în aparență, de capitală importanță în fond. Acela că pacea nu poate fi fruct al războiului, nici al unei politici oarecare și nici chiar al diplomației celei mai abile; pacea este o stare religioasă, izvorâtă din conștiința morală a omenirii, în care idealul păcii este Hristos, «Prințul Păcii». Opera mare de pacificare a lumii, instaurarea păcii netulburate, nu este deci operă politică, ci una pur religioasă. Biserica dar are să-și spună cuvântul hotărât în această privință. Ei îi incumbă datoria sfântă de a aprinde în sângele subteran al omenirii, idealul păcii eterne, care să ardă veșnic, ca focul sacru al dumnezeirii. Toate forțele vii și creatoare ale Bisericii, toate energiile ei divine trebuie îndreptate spre atingerea acestui singur scop, trezirea idealului păcii în conștiința morală a umanității. Biserica trebuie să pună mâna pe inima omenirii și să-i dicteze pulsul de viață dorit de Cel ce este Viața, «Hristos Dumnezeu Cel mai înainte de veci». Pacea trebuie să curgă din Hristos prin Biserică în omenire.

Biserica trebuie să devină campioana invincibilă a păcii. Ea are datoria sfântă, în vremurile de confuzie ale lumii, să-și afirme cu tărie credința ei nestrămutată în puterea și binefacerea păcii, să intoneze imnul triumfător de salvare a omenirii. Biserica, trupul lui Hristos, trebuie să însemneze pentru lume ceea ce a însemnat Hristos însuși în timpul vieții Lui pământești. În jurul Lui, ca a unui «Prinț al Păcii», urletele lunaticilor, răcnetele blasfematorilor demonizați, adevărată mobilizare a puterilor întunecului, erau reduse la tăcere printr'un singur cuvânt. Biserica trebuie să dispună de puterea divină de a face la fel. Duhurile necurate cari incendiază lumea, trebuie alungate de

autoritatea dumnezească a Bisericii. Prestigiul necontestat de a putea interveni hotărât în destinele omenirii, la toate răscrucele mari ale istoriei ei, nu poate lipsi Bisericii lui Hristos. S'ar cuveni să iese din situația de a fi tratată, când este vorba despre viața colectivă a națiunilor și despre soarta umanității, ca o cantitate neglijabilă, ale cărei opinii pot fi desconsiderate. Să ne amintim că la izbucnirea Războiului Mondial, când focul fatal al morții aprindea lumea, creștinătatea în ansamblul ei s'a arătat incapabilă de a adresa lumii un apel ascultat al păcii. Este fapt, că înainte de fatidic an 1914, statele se temeau, în caz de război, numai de manifestațiunile plănuite ale socialismului organizat, nu se temeau însă de opinia Bisericii creștine. Creștinătatea pentru ele nu era o realitate concretă de care trebuia ținut cont, ci o puzderie de individualități nepuțințioase, un haos de confesiuni și secte rivale. În scurt, în problema războiului, statele se simțeau libere de a acționa, fără de a se teme de o eventuală opoziție a Bisericii lui Hristos.

Și într'adevăr, Biserica n'a găsit atunci puterea necesară nici măcar pentru împlinirea actului simbolic al unui gest protestar. Astăzi, când un nou război, mai crud decât oricare, devastează iarăși omenirea, apelurile sfioase la pace ale creștinătății pornite dela Roma sau Constantinopol, Canterbury sau Wittenberg, sunt ascultate cu un zâmbet iertător de către atotputernicia statelor. Neputința creștinătății de a-și impune lumii principiile ei dătătoare de viață și de pace, este evidentă. Și neputința aceasta va dura atâta vreme cât creștinătatea va oferi lumii spectacolul trist al pulverizării ei în sute și sute de confesiuni și secte. Ce departe e creștinătatea de dorințele Mântuitorului, exprimate în cuvintele Lui: «Încă Mă rog ca toți să fie una, precum Tu Tată ești în Mine și eu în Tine... pentru ca lumea să creadă că Tu M'ai trimis» (Ioan XVII, 21). Iată dar de unde precede lipsa de autoritate a creștinătății, neputința ei de a se afirma efectiv și mântuitor în lume. De aceea astăzi mai mult decât oricând, problema pășirii în comun a bisericilor, trebuie pusă cu gravă seriozitate pentru a realiza cu un ceas mai de vreme cea forță uriașă care să fie capabilă să vorbească lumii cu intonațiuni de cer, cu fermitate de arhanghel al dreptății, cu autoritatea lui Hristos.

Trăim într'o lume care și-a pierdut drumul. Creștinismul lui Hristos este singur în stare să-i arate calea mântuirii. Dar pentru aceasta el trebuie să ofere omenirii privescerea glorioasă a unei solidarități impunătoare

Pacea care va izvorî din conștiința religioasă a umanității, trezită de chemarea de foc a creștinismului solidar, singura pace care curge din pacea cea de dincolo de veac, va asigura omenirii liniștea necesară pășirii spre culmile unei culturi și civilizații străfulgerate de luminile credinții în Hristos Dumnezeu nostru al tuturor.

Pr. D. Veștemean

Ortodoxia din Ardeal marea cetate a românismului

Numărul mai nou, din Febr. a. c., al revistei „Gândirea”, aduce din condeiul sobru al directorului său, dl prof. Nichifor Crainic, câteva aprecieri, scurte și lămurite, asupra situației interioare a colțului de țară bihorean, care, scăpat de stăpânitorii vitregi, a ajuns în scurtă vreme „un vast șantier de reconstrucție spirituală și materială a românismului dela margine”.

Lucrurile s'au schimbat spre bine deodată cu reînființarea episcopiei orădene, cărmuite întâi de regretatul episcop Roman, ear astăzi de cel mai tinăr vlădică din România, P. S. Sa episcopul Nicolae Popoviciu, „care crescut în școala marelui mitropolit Bălan dela Sibiu, a dus la marginea țării... duhul dinamic al refacerii în toate sensurile”.

Opera vizibilă a tinărului arhieru se îndreaptă spre sporirea avutului eparhial și spre zidirea de biserică în sate și orașe. Dl prof. Crainic relevă stilul bizantin, nu ca simplă reproducere, ci o creație înfloritoare, întrebunțat în zidirea bisericilor ținutului bihorean.

De altfel, termină autorul, Ardealul ortodox întreg e, dela unire încoace, un formidabil șantier de refacere. Acelaș spirit de înnoire a constatat și în alte centre, cum e Aradul, Clujul și Timișoara. „E spiritul care pornește dela biserică mamă a Sibiului, leagănul prestigios al românismului ortodox de peste munte...” Ortodoxia din Ardeal „se dovedește încă odată marea cetate a românismului.”

Cuvintele gânditorului român le primim ca o nouă încurajare în munca noastră bisericăască națională.

Doi ani dela promulgarea Constituției. Dl Prefect al județului Sibiu, col. D. Petrescu-Tocineanu și Dr. Sever Pop primarul municipiului adresează un apel pentru organizarea unui mare concert simfonic în vederea sărbătoririi celor doi ani dela promulgarea Constituției Regele Carol al II-lea. În acest apel publicul român sibiuan este rugat să facă parte din corul proiectat în acest scop de către dl prof. I. Delu, dela licenț Gh. Lazăr, unde se țin repetițiile. Pentru reușita deplină a concertului, își vor da concursul artiști soliști ai operei regale din București și alte puteri artistice. Concertul se va da în folosul înzestrării armatei.

spiritul omenesc. Așa dar religia există în sufletul omului și lucrează, direcționează viața, chiar și când nu e în stare să-și dea seama că o are, și când am putea o defini nu mai ca o legătură vie, nu și conștiința a omului, cu marea existență, care-l înconjură. Dar omul, ființă cu simț filosofic natural, caută să-și precizeze și analizeze acest fenomen. Și atâtea vreme, cât omul încearcă să și-l limpezească singur, — deci nu ține seamă că un raport nu poate fi decât între două existențe, — tocmai din cauza acestui defect, în descrierea, analiza și aplicarea ce o va face va ajunge unilateral și-i va deforma cuprinsul și cu el deodată și viața, până va ajunge, poate, chiar la deralare totală.

Iată explicată pe cale rațională necesitatea revelațiunii dumnezeiești. Omul se cunoaște pe sine și simte existența unui raport între el și o putere mai presus de el, dar pe această putere nu e în stare să o vadă limpede, să o înțeleagă, să și-o imagineze corect, și atunci însuși raportul în care se pune nu este un raport real, ci unul inventat, fals. Dumnezeu trebuia deci să se desvăluie pe sine pentru a pune pe om

în situația de a-și preciza cât mai bine legătura dintre el și Ziditorul lui și așa să-și îndrume corect pașii vieții.

Și descoperirea s'a făcut! Cuvântul divin trup s'a făcut! Și de ea nu e locul să mă ocup acum. Câteva cuvinte doar.

Această descoperire a fost apoi adunată, comentată, stilizată, propovăduită prin predici, în călătorii misionare, în soboară, în biserică, în școli, cu graiu viu, în scris, multiplicată toate prin teasc pentru că toți „una să fie”. Dar această precizare și mai mare a legăturii vii și conștiinței a omului cu Dumnezeu și omului cu semenii săi, — este în afară de om, este ca un soare deasupra sufletului nostru. Soarele fizic trimite lumină albă, uniform strălucitoare, peste toți și peste toate. Și totuși fiecare lucru îi reflectează razele în alt fel. Așa și descoperirea dumnezeiască adunată și sistematizată cu grije, această religie obiectivă, care cum v'am spus stă deasupra și înafara noastră pentru a ne solidariza și a ne unifica, și a ne ridica privirea dela pământ, se răsfrânge și ne luminează diferit pe fiecare din noi. Religia din noi, cea su-

biectivă sub poleiul celei obiective și reflectează sau radiază în atâtea feluri, căți oameni suntem. Căci tot omul are o individualitate a sa. Spre marea nostru noroc e bine, că nu suntem individualități absolute! Și dacă ne învoim și lăsăm să intre cât mai multă lumină dinafară, coplesim pe cea individuală a noastră și facem ca și interiorul nostru să radieze apoi în actele din afară ale vieții aproape aceiaș lumină ca și lumina religiei obiective. Religia obiectivă trebuie preschimbată în religie subiectivă, în religiozitate, dacă vrem să fie fericeitoare.

Tocmai acesta este rolul vostru ca preoți: să deschideți obloanele dela ferestrele sufletelor credincioșilor voștri și să ajutați intrarea luminii pe care Hristos o împrăstie asupra lumii prin biserică noastră ca raze ale religiei ortodoxe obiective. Și atunci e nevoie să posedați „cheia” sufletelor și să cunoașteți „mecanismul” lor. Mă opresc aici pentru zluca de azi Cred, că v'am imbiat material suficient pentru meditat.

Atât vă pot sfătui acum: „Cercetați și veți vedea înși-vă că este cu adevăr.” —

2. Religia și sufletul omenesc. Religia în viața practică.

Pe azi v'am fost dat niște probleme de meditat. Cei mai mulți dintre voi cred că vor fi frământat ce e religia, cum însăși rațiunea cere să poarte în ea și ceva revelat, cum aducerea în conștiință trează și vie a aceluși raport, pe care existența l-a fixat în însăși ființa noastră, reclamă o religie obiectivă capabilă a face această minune. Azi vreau să continuăm a clarifica și mai mult noțiunile fundamentale de ordin psihologic, pe temelia cărora are să crească cugetarea și opera voastră pastorală.

Tot sumar voi trece și peste raportul dintre religie și sufletul omenesc și între religie și viața practică, cari vor forma subiectul consfătuirii de azi.

Sufletul omenesc simte instinctiv, că starea în care se găsește nu e cea firească. El simte, că este dintr'o „materie” mai superioară, care nu se împacă cu existența zgornțuroasă pe care se vede nevoit să o ducă pe această lume. Un vecinic neastâmpăr, o vecinică neliniște, o vecinică dorință după ceva mai superior

Preotul și Oastea Domnului

Ortodoxie și sectarism

În articolul trecut căutam să înlăntăm pilonii discuției pe care am început-o în jurul problemei Oștii Domnului. Iar acum pentru că toți cei care atacă mișcarea aceasta se socotesc mai mult sau mai puțin declarat, apărători ai ortodoxiei împotriva unei imaginări incursivni protestante-sectare credem că ar fi destul de oportunită să vedem întrucât Oastea Domnului se încadrează, sau nu în duhul Bisericii ortodoxe. Dar în același timp trebuie să lămurim și problema sectară. Așadar să vedem, în linii cât se poate de generale, ce sunt ortodoxia și sectarismul și în ce raporturi se află Oastea Domnului în fiecare din ele.

După Glubocovski „Ortodoxia se socotește a fi creștinismul în plenitudinea sa primordială, în integritatea lui neprihănită” (Revista Teologică Nr. 4—1924 pg. 113) este „o revelație completă a creștinismului, care numai în ea poate să se răsfrângă în totalitatea sa și deci cu exactitate” (R. T. pg. 112). După Păr. D. Stăniloae „Chemarea ortodoxismului este să țină în vecii vecilor învățăturile lui Hristos în forma lor nealterată” (Ortodoxie și românism pg. 58).

Dar rolul ortodoxiei nu e limitat la această simplă funcție pasivă, de păstrare nealterată a harului. Căci Păr. Stăniloae continuă „Desigur ortodoxia ține învățăturile lui Hristos în vecii vecilor în forma lor nealterată, dar chemarea ei nu se rezumă la atâtea, nu aceasta este propriu zis chemarea ei ci aceia de a face ca învățăturile lui Hristos să modeleze fără încetare sufletele și popoarele, tocmai în direcția virtualităților lor spirituale” (Ort. și rom. pg. 59).

Iată câteva considerații cari totuși nu ne-ar putea da o definiție în adevăratul înțeles al cuvântului lui, în ce privește ortodoxia. Acest lucru este dificil și din pricină că „Ortodoxia n'are lipsă de trăsături distinctive, caracterul său propriu fiind de a cuprinde în sine tot ce este împrăștiat aiurea și de a-l integra într-o unitate armonică a tuturor organelor Bisericii ea unifică totul prin esența ei, ea face să predomineze o forță de asimilare centripetală, ea suprimă orice deviere și orice scădere” (R. T. pg. 113).

Acest caracter unitar și sintetic se datorează faptului că creștinismul în concepția ortodoxă „se prezintă ca o realitate vie... Pentru ortodoxie, creștinismul nu este o doctrină ci o viață de comunitate mistică cu Dumnezeu, în Hristos, o viață de inoie prin grația Duhului Sfânt, în deplină frație-tate a celor credincioși, o viață unde toți uniți prin credință în Fiul lui Dumnezeu sunt afiliați în El, Tatălui ceresc, și prin urmare devin uniți pentru alții frați în grație” (R. T. pg. 115). În consecință „ortodoxia nu admite decât un caz de caracter general al cărui conținut se dovedește a fi într'adevăr apostolic, fără să se preteze vre-o

dată la desmembrarea sa în elemente distincte. Pentru că niciodată și nicăieri, în-tregul nu poate fi înlocuit prin părțile sale” (R. T. pg. 113).

Cei 7 stâlpi întengibili și eterni ai ortodoxiei sunt Sf. Taine. „Ele nu sunt un simbol extern, nici un accesoriu ritual introdus, lărgit sau restrâns după voință, ci un element indispensabil al puterii active a creștinismului” (R. T. pg. 115).

Ortodoxie este o măiastră împletire de acțiune harică și dinamism apostolic. Ea „este o viață creștină prin grație, nimeni nu se poate împărtăși de această viață și de privilegiile ei, în virtutea unui simplu omagiu teoretic și printr-o simplă înțelegere abstractă. Trebuie să i te dai prin uniune reală și vitală, înainte de a te împărtăși de comorile ei spirituale” (R. T. pg. 116).

Iată în câteva trăsături ce este ortodoxia, așa cum au înțeles-o două personalități, de a căror competență, nimenea nu se îndoiește și din care intenționat am citat. Ortodoxia nu e numai o păstrătoare ci și o răspânditoare zeloasă a învățăturii Domnului. Ea însemnează activitate misionară, chemare nepregetată la Hristos, lupta pe viață și pe moarte cu păcatul și cu lumea stăpânită de el. Ea încurajază tot ce este bine ritual în sufletele credincioșilor ei. Ea nu cunoaște împărțiri scolastice, șabloane incomode și constrângătoare, ci are un caracter larg, superior. Ortodoxia impune ca normă numai ceiace este absolut necesar pentru păstrarea unității duhului ei. Căci „față de abstracționismul catolic ostil întregii naturi concrete... ortodoxia apare ca o mamă care și întinde dragostea mântuitoare, peste întreg omul, cu toate determinatele lui moștenite și dobândite, peste toată viața lui înrădăcinată, într'un mediu viu și concret” (Ort. și rom. pg. 54).

Mă întreb: Oare în cadrul acesta larg și plin de zel misionar al ortodoxiei, Oastea Domnului n'ar avea măcar un loc cât de mic? Ar contrazice normele antichității creștine pe care se bazează tradiționalismul ortodox? Cred că nu, întrucât prin moralitatea aspră pe care Oastea o cere membrilor ei benevoli, s'ar părea că se face mai curând o revenire, decât o depărtare dela aceste norme.

Dar chestiunile acestea le voi pune la punct în articolul viitor. Deocamdată să trecem la cealaltă problemă, la sectarism ca să vedem prin ce se caracterizează el și întrucât Oastea este sau poate fi sectară.

Sectele sunt o plagă grozavă, care s'a abătut asupra neamului, odată cu toate relele aduse de zăsbolul mondial, nizuind să sfărme unitatea românismului pe tărâm bisericesc. „Fără tradiție, fără ierarhie, fără cultură, fără patrie, ostili apărării armatei, ostili statului pe care îl acceptă doar din oportunitate practică, ostili actualii orân-

duiri sociale, streine ideii naționale, cu o etică discutabilă, de cele mai multe ori libertină, adeseori imundă și satanică, cu o eshatologie obscură, bizară, zănatică și adesea incendiară, ele, conduse în cea mai mare parte, cele mai multe dintre ele, de streini suspecți sau de autohtoni interesați, creduli sau ignoranți, alimentate și ocrotite de peste granițe, de organizații puternice; toate aceste secte sunt adunate din răspântia celor patru unghiuri ale pământului” (I. Sh. Savin: Iconoclastii și apostatați contimp. pg. 35).

Iată într-o privire foarte succintă câteva lucruri importante despre secte. Nu mai puțin interesantă este în amănuntele ei, problema psihologiei sectare. Iată câteva caracterizări, făcute de dl Th. Bodogae „Cred că fenomenul cel mai caracteristic, trăsătura care definește în chipul cel mai fericit structura sufletescă a sectarului este exaltarea propriei lui vrednicii, credința că numai el are dreptate, oricât balanta argumentelor ar părea că se pleacă în cealaltă parte” (Rev. Teol. Nr 10 an XXVIII pg. 434). Dar „în afară de însușirile sufletului sectar, viclenie, bigotism, incoerență etc., și pedesupra lor, autocxaetarea virtuților proprii, este prima și cea mai tipică slăbiciune sectară. Mândria aceasta este principalul desbinării însăși, și ea produce răutatea” (Rev. Teol. pg. 436).

Teologia acestor secte este foarte diferită, dar mai ales confuză și pur decorativă. Fundamentul sectarismului e mai mult temperamental, esențialul pentru un sectar este aventura despărțirii de Biserică. Armătura dogmatică e accesorie și tinde să fixeze un cadru obiectiv, stării lui sufletesti, anarhismului său înăscut. Aici își are explicație, noua credință, a sectarului: El nu-și apără un punct de vedere logic, ci psihologic. În convingerea aparent legi că a teologiei sectare gâlgăe porunca sângelui de revoltat. Ideile sunt un pretext care fixează o stare sufletescă.

Anarhismul sectar distruge totul în calea lui, ca un torent prăvălit depe culmi. Distruge ideea de Biserică, tradiția Sf. Taine, armonia și unitatea credinței. Se izolează, profesând cel mai riguros exclusivism iudaic. În locul unui Hristos, real și prezent în Sf. Euharistie, ei au introdus ideea unui Dumnezeu difuz în inima fiecăruia, în locul lui Hristos ei se închină Bibliei și mai ales Vechiului Testament. Au o concepție ciudată despre grație, închipuindu-și că darul lui Dumnezeu se împarte tuturor aceluia care cred și mărturisesc numele Lui. După părerea lor orice păgân, poate deveni creștin prin simpla aderență la creștinism fiindcă pentru ei botezul este și nu poate fi altfel decât o simplă formalitate, neavând preoție.

Stau acum și mă gândesc: Poate fi încadrată oare Oastea Domnului în această grozavă concepție sectară? Sunt ostașii, asemenea temperamente distructive, incendiară? Sunt oare acești oameni blânzi care cer „mai multă lumină” dela păstoriilor lor sufletesti, niște sectari?

Se fac confuzii regretabile în numele unei ortodoxii pe care adesea o cunoaștem foarte puțin și o trăim și mai puțin. Cei mai mulți dintre aderenții Oștii Domnului se mulțumesc cu rolul de păstrători ai ortodoxiei. Unde-i însă elanul apostolic expansiv, transformator de popoare, pe care îl reclamă un ortodoxism integral? Câți în seamă de virtualități spirituale care mijesc în atâtea conștiințe omenesti însetate după o „altă viață”, mai ortodoxă, mai după normele unei antichități creștine, pe care au ilustrat-o cu viața și scrierile lor, atâtea sfinți și părinți ai Bisericii? Oastea Domnului prin puterile pe care le desfășoară, prin generalizarea ei în toată țara, prin rezistența ei triumfătoare la toate atacurile ce-i stau împotriva, dovedește că are adânci și interne legături cu acest fond de „virtualitate” de care am vorbit, fond în permanentă și viguroasă tendință de actualizare. Față de acest curent de energie și conversiune duhovnicească, reprezentantului unui ortodoxism autentic, ar trebui să aibă altceva decât un ochiu rece și bănuitor: o acceptare caldă și un ajutor efectiv.

Preot Ioan Opris

După 20 de ani

dela moartea lui V. Tordășianu

Se împlinesc, în luna aceasta a anului 1940, douăzeci de ani dela moartea bărbatului, care alături de protopopul Nic. Cristea, a fost unul din ctitorii Reuniunii meseriașilor români din Sibiu.

Această Reuniune nu poate să dea uitării pe conducătorul său de pe vremuri, pe nobilul și neobositul Victor Tordășianu, căruia avem să-i mulțumim, în mare măsură, progresul și înflorirea așezământului nostru meserieșesc de cultură și binefacere.

Nu vom uita niciodată, că fostul nostru președinte a lăsat iubitorilor săi meseriași, drept moștenire, ideea de a fi și a rămânea buni români și buni creștini.

Reuniunea noastră nu poate lăsa să treacă nepăsător, fără să-și amintească de meritosul ei povățuitor și ctitor, aducând cucernică cinstire memoriei sale.

Imprejurările de astăzi nu sânt prielnice pentru a da expresiune mai largă sentimentelor noastre de cinstire și de recunoștință. O parte considerabilă a meseriașilor Reuniunii este plecată, pentru a-și face datoria sfântă față de țară.

Astfel sărbătorirea în cadre mai mari, a celui ce era sufletul și mândria așezământului de meseriași sibieni, sântem siliți să o amânăm pentru timpuri mai potrivite.

Comitetul Reuniunii

Sărbătorirea dlui prof. Nichifor Crainic, ce trebuia să aibă loc azi 11 Febr. la București, a fost amânată. Numărul festiv ce promiseseam să l-î închinăm cu această ocazie se amână și el pentru data la care va avea loc sărbătorirea.

il frământă și pe cel din urmă muritor, — dacă cumva nu și-a îngropat talentul, mulțumindu-se să ducă numai o viață curat animalică. Se dorește ca cerbul din vale la isvoarele munților.

Rolul religiei obiective este să ne arate calea sigură care duce la țința dorită, la liniștea care este pe culmea culmilor, — la Dumnezeu. Sufletul din om poartă în sine un fel de putere „magnetică” puternic atrasă de o putere similară dar mult mai mare, nemărginit de mare. Și întocmai cum magnetul atunci este mai tare când poliți, cari s'au atras, s'au apropiat, s'au lipsit unul de altul așa omul atunci e mai tare când s'a putut apropia mai mult de Dumnezeu.

Dar religia astfel înțeleasă nu este produs cerebral numai, nu e numai o gimnastică a creierului, acrobație a logiceii. Nu este numai simțire vagă, reverie metafizică, sau chestie a inimii.

Și mai puțin poate fi vorba de un act orb sau semiorb al voinței. Și dacă religia obiectivă s'ar întâmpla să țințească numai la una dintre aceste facultăți, sufletul omului s'ar diforma și religia nu (Urmează)

Muzicalitatea glasurilor bisericești

de Diacon Octavian Lipovan
profesor de cant și tipic, Arad

Totalitatea cântărilor noastre bisericești este rezumată în cele opt glasuri, care păstrează muzicalitatea ortodoxă din toate timpurile, având însușirea de a crea și variante melodice noi cu același caracter, fără să atragă fragmente profane în subiectul sau ideea muzicalității lor. Această originalitate specifică este icoana fidelă a tradiționalismului ortodox.

Primii creștini nu s'au preocupat atât de compoziția cântărilor, ci de rugăciunea exprimată fierbinte cu ajutorul diferitelor melodii fie recitativ sau cantabil în stil monodic, luând și o formă originală creștină în diferite genuri sau culori muzicale, perfecționate în școala bizantină.

Sfântul Ioan Damaschin a sistematizat în patru tipuri originale (kyrios), și patru variante (plagios) cântările bisericești, care în realitate nu sânt game

bisericești după părerea unor muzicieni, ci diferite cântări modele sau intonații tematice cu mersul ritmic al vorbirii (prozodie), care urmărește accentul ce face să consune textul cu melodia în raport armonios.

În muzica cultă europeană de azi sunt două tonalități principale, una majoră iar cealaltă minoră, ce sânt înșirate în opt trepte cari se deosebesc prin diferența intervalelor de terță ce le alcătuiesc. Mersul lor gradat nu ne dă o compoziție care să exprime o idee, ci mai mult o directivă tonală în baza căreia putem combina o compoziție muzicală.

Lă poporul chinez, din extremul orient, cântările sânt orientate după cântecul paserilor „Tung și Hong”, ale căror tonalități caracterizează cântările lor, iar acei cari îndrăznesc să-și atribue vre-un merit de autor prin aceea că se abat dela cântările ce sânt recunoscute de tradiționale, sânt considerați de antimuziceni, și în consecință îndepărtați dela festivitățile religioase sau naționale.

Cântările bisericești își au expresi-

siile tonale din atmosfera socială creștină, și aceasta se observă în primele patru glasuri ce exprimă tonalități diferite, care pe lângă ideea muzicală păstrează în combinația lor fraze melodice ce alcătuiesc cântările, a căror muzicalitate se reflectă și în celelalte patru variante, care împreună redau muzicalitatea creștină.

În cântările glasurilor mai sânt unele cu nuanțe melodice mai împodobite, care pe lângă numărul glasului fixat, mari erau și unele formule ce arătau o complectare a melodiei (epichema), exemplu: la glasurile I—IV (kyrios) = ananes, neanes, nana, hgia; la glasurile IV—VIII (plagios) ananes, neanes, naana, negia; toate aceste cuvinte necunoscute, după E. Welles, sânt vechi semne de intonare la glasurile bisericești pentru a fi aplicate la unele imne speciale.

În cel mai vechi imn melodic cunoscut de „Oxyrchichos” descoperit în anul 1922 ce datează din s. III-lea, în al cărei cuprins reoglindește influința din cântările populare siriene și babiloniene, se observă cum s'au asimilat

Botezare în legea ortodoxă

În biserica parohială dela stânga Țibinului a orașului Sibiu au fost botezate la sărbătoarea Întâmpinării Domnului două eleve ale școlii primare de stat Nr. 2, surorile Elena și Maria Jeleriu, fiicele nebotezate până acum ale unor părinți sectari, cari, la sfatul unor oameni de bine, s'au învoit la botezarea în legea ortodoxă a tinerelor fetițe ajunse la vârstă de școală. La sf. Liturghie au asistat afară de străjerimea stolului școlii primare, poporul ortodox al parohiei și mai mulți intelectuali, domni și doamne. După slujbă, s'a ținut, în sala festivă a școlii, o producție școlară cu frumoase coruri religioase și recitări.

Tot în ziua pomenită, în comuna Șura mare de lângă Sibiu, păr. Tr. Scorobeș a botezat două eleve ale școlii primare. Și aceste fetițe erau din părinți sectari.

Religia și viața

— O conferință —

Acesta este subiectul expunerilor dlu prof. Petre Andrei, ministrul educației naționale, în conferința din urmă ținută la Fundația Carol I din capitală, în cadrul conferințelor organizate de Societatea ortodoxă a femeilor române.

Filosofia raționalistă, constată oratorul cuprinde în sine o contradicție. Această filosofie vrea să determine și să delimiteze ceea ce nu e determinat și finit. Ea formulează, prin raționament, ideea de mister. Religia însă este altceva decât recunoașterea acestui mister, ea e afirmarea unei atitudini față de mister, o afirmare de raporturi dinamice între om și dumnezeire în vederea conservării și dezvoltării vieții. Temeiul pe care se clădește credința religioasă, este suferința și nevoia de salvare a vieții.

Pe lângă conservarea vieții individuale, religia urmărește dezvoltarea vieții sociale.

Filosoful german Nietzsche, deși fiul unui preot, susținea că religia creștină este negarea vieții, ear morala ei nu este altceva decât o morală de sclavi care consideră drept virtute slăbiciunea și umilința. Tălmăcirea lui Nietzsche este cu desăvârșire falsă. Ideile de bază ale creștinismului ne arată tocmai contrariul celor afirmate de filosoful pomenit.

Ideea de viață, creștinismul nu o reduce la funcțiuni fiziologice vremelnice; ci eternă. Suferința preface viața pământească. ea însemnează o viață spirituală, pură,

Umilința creștină nu este, cum crede Nietzsche, o înjosire a vieții, ci este, cum spune Berdiaev, o renunțare la ambiția personală și o putere creatoare de valori universale.

Creștinismul se întemeiază pe viață în înțelesul ei mai înalt. Moartea este negarea vieții. Când afirmăm valoarea *in-vierii*, susținem biruința asupra morții.

Pomenirea lui Emanoil Gojdu. În memoria neuitatului mare binefăcător al neamului nostru din Ardeal, Banat și Ungaria, **Emanoil Gojdu**, distins colaborator al providențialului mitropolit Saguna, s'au slujit parastase în toate sfintele biserici ale Mitropoliei noastre, în ziua de 3 Februarie c. când s'au împlinit 70 de ani dela moartea mecenatului, care era macedo-român după tată, ear după mamă bihorean.

În catedrala mitropolitană din Sibiu, sfântul parastas a fost slujit de I. P. S. mitropolit Nicolae și de un sobor de preoți și diaconi. Corul studenților Academiei teologice «Andreiane», condus de păr. prof. P. Gherman, a dat răspunsurile pline de cucernice armonii.

La serbarea amintirii celui ce a săvârșit o monumentală operă filantropică, au asistat părinții consilieri arhiepiscopiei, profesorii și studenții Academiei teologice și alți credincioși.

INFORMAȚIUNI

M. S. Regele a semnat decretul prin care se acordă dreptul ca Medalia „Crucea comemorativă a războiului din 1916—1919”, să fie purtată de Măria Sa Marele Voievod Mihai, ca descendent al Regelui Ferdinand.

Fiecare cetățean al statului român înțelegând clipele prin care trecem și însemnătatea împrumutului național, își va da întreg concursul pentru reușita cât mai strălucită a acestui împrumut, menit să consolideze, la adăpostul unei oștiri puternice, progresul țării, liniștea căminelor și siguranța granițelor statelor cu preț de jertfe nesfârșite.

† **Dr. Ioan Sâmpăleanu**, canonic lector în Blaj, doctor în filosofie și teologie, fost senator, distins cu mai multe ordine, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, în crașul Turda, la 1 Februarie 1940, în anul al 74-lea al etății, al 50-lea al preoției și al 16-lea al canoniciei, după o boală lungă, suportată cu răbdare crești-

nească, împărțșit fiind cu sfintele Taine. Rămășițele pământești ale decedatului s'au așezat sre veșnică odihnă în cimțirul parohial din Turda, în 3 Februarie c. In veci pomenirea lui!

Act de mulțămire. Dl locotenent **Miron Băcilă**, fost student în anul I al Academiei teologice Sibiu, târnăvean de origine, a trimis depe zonă, pe seama bisericilor din parohiile *Lepindea* și *Abuș*, prot. Târnavei, suma de Lei 6000 (șase mii), cu aceste cuvinte: „Ca să ne ajute Dumnezeu în timp de pace și în timp de război”. Aducem dlui M. Băcilă cele mai calde mulțumiri pentru darul trimis. Pr. **Asachie Marcoviciu** și Pr. **Stângaci Ieronim**.

Conferință preotească. — La praznicul „Intrării în biserică a Maicii Domnului”, preoțimea din protopopiatul Geoagiu s'a întrunit în conferință de toamnă la centrul protopopesc Geoagiu. Au participat aproape toți preoții din protopopiat. După săvârșirea sfintei liturghii în sobor, a ținut o impresiionantă predică părintele **I. Vonica-Băcaia** [măncând dela cuvintele din: Efes. 5, 15—16]. Mulțimea credincioșilor prezenți o fost mult impresionată prin predica aceasta.

În cuvântarea de deschidere, păr. protopop **T. Glodeanu** accentuiază greutatea vremii și datoria noastră, a preoților, de a-i face față.

Rolul preotului, în vremea de azi, se desprinde și din conferința părintelui **I. Săbău**: „Preotul trebuie să fie pâinea ce se frânge pentru fiecare, și rău de apă împede, care să îmbie pe toți să bea”.

Tot atât de activ cere să fie preotul și în calitate de *catihet* la școala primară, spune în lucrarea sa pedagogică păr. **I. Tiruța**, vorbind despre activitatea preotului în școală.

O caldă mulțămire se trimite I. P. Sf. Mitropolit **Nicolae**, pentru grija deosebită de-a îmbogăți bibliotecile parohiale cu cărți folositoare pentru preot și pentru credincioși. — Lucrarea părintelui **A. Marcu-Rapolțel**, despre „Bibliotecile parohiale și utilitatea lor”, este urmărită cu toată luarea aminte. — *Increstător.*

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 11 Februarie 1940, va predica părintele consilier prot. **Emilian Cioran**.

Conferință publică. Duminecă în 11 Februarie 1940, ora 18 (6 seara) în sala Teatrului municipal Sibiu, va vorbi dl general **Gh. T. Negrescu**, comandantul forțelor aeriene, despre *Pericolul aerian*. Publicul este invitat să asiste la această instructivă conferință. Bilete la cassă.

Arhiepiscopia ort.-rom. de Alba-Iulia și Sibiu

Nr. 857/940

(8) 1—1

Publicațiune de licitație

Se aduce la cunoștință, că în ziua de 12 Martie 1940, la ora 11, în cancelaria consiliului arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu, str. Mitropoliei Nr. 32, se va vinde spre exploatare, prin licitație publică cu oferte închise materialul lemnos depe suprafața de 13.85 hectare, conținând 1176 arbori esență stejar, cu un volum de circa 1234 mc. 716 dmc. lemn de lucru, 333 mst. lemn de foc și 182 grămezi crăci, din pădurea „Tufari”, situată în hotarul comunei Cisnădie din județul Sibiu, cedată de către Stat în folosința Arhiepiscopiei ortodoxe a Sibiului.

Vânzarea se va face conform normelor prevăzute de art. 27 din deciziunea Ministerului Agriculturii și Domeniilor, Direcția Regimului Silvic Nr. 168.500/1937, cu respectarea condițiilor generale de exploatarea pădurilor Statului, completate cu condițiile speciale, de cari amatorii pot lua cunoștință în cancelaria Arhiepiscopiei ortodoxe în Sibiu și la Ocolul silvic Valea Sadului în Sibiu.

Garanția provizorie este de Lei 62.440.

Oferte telegrafice, telefonice, netimbrate, nesigilate sau supraoferte nu se primesc.

Sibiu, 29 Ianuarie 1940.

Din incredințarea I. P. S. S.

Tr. Scorobeș
asesor consistorial

A. Popa
secretar

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțesti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

în cântările primilor creștini, luând astfel un început de artă bisericească.

Unele imne, al căror autor este Sfântul Romanologul sau melodul, se află colecționate în *Contakion* (slavonește *Condac*), care se traduce „sul de lemn”, în jurul căruia era înfășurată hârtia cu imne ce cuprinde cuvinte din Sfânta Scriptură, descrie într'un ritm poetic creștin, cu caracter liric, având părți epice și dramatice; strofele erau cântate de o singură voce, iar refrenul intonat de toți credincioșii unison în cor, observându-se topica. Autorul acestor imne, a compus și melodia din rezumatul celor opt glasuri numită melodia, (idiomelon) cu unele strofe model (heirmos), observându-se măsura metrică a silabelor, împreună cu accentul lor.

Această formă melodică este și azi reprezentată în cântările acatistice au fost copiate ca model în biserica slavonă.

Cântarea vechilor creștini, cu cele 3 centre mari: Siria, Egiptul și Asia-mică, s'au răspândit înspre America, Persia, Georgia, pentruca sub forța conducătoare a Bizanțului să se acomodeze ritului din Capadocia și Constantinopol, de unde s'au propagat înspre Europa apuseană având centre: Ra-

vena—Milano, unde Sfântul Ambrosie a fixat cântările ortodoxe în colecția corală intitulată „Antifonar”, devenită mai târziu coralul Gregorian, care cântări au evoluat pe drumuri greșite de caracterul canonic bisericesc.

Importanța canonică și dogmatică a melodiilor bisericești s'a evidențiat în deosebi în timpul luptelor date cu ereticii arieni, cari încercau să cucerască aderenți la învățatura lor falsă, întrebunțând cântări religioase cu melodii frumoase, dar împrumutate din muzica profană cultă păgână.

Rezultatul acestor cântări profane, propagate în mediul creștin, a avut repercursiuni în liturghia spaniolă așa numită *Mozarab*, încă înainte de invazia arabilor, care tip liturgic s'a deosebit mult de cel latin. Elemente melodice populare s'au întrebuințat și în biserica armeană și coptică, având ca izvor de inspirație muzicalitatea glasurilor bisericești.

Cântările creștine începând cu primele veacuri și-au însușit originalitatea în rezumatul celor opt glasuri pe baza principiilor teoretice create de curentul oriental, și perfecționate în școala bizantină, cărora au le putem atribui formatele gamelor majore și minore de azi, pentrucă această construcție diatonică

majoră și minoră nu posedă toate intervalele, dintre care cele mărite micșorate, obișnuite de vechi creștini, conțin idei bogate în motive, a căror expresii muzicale va da material pentru toate timpurile. În ceea ce privește caracterul major-minor de azi, îl aflăm numai ca variante printre intervalele tonale ale glasurilor ortodoxe.

Cântările creștine, cu stilul homofon, se deosebesc de gamele grecești numite bisericești, care sânt următoarele: doric, lidic, frigic, mixolidic, hipodoric, hipolidic, hifogrigic, hipomixolidic, toate aceste game sânt extrase din cântările diferitelor ținuturi grecești, care păstrează legătură cu muzicalitatea antică cu mult înainte de era creștină. Muzica antică a grecilor a suferit mari schimbări odată cu apariția cântărilor creștine, ce prezentau o superioritate în frumusețea și blândețea lor, dar această înrăurire nu denotă o uniformizare a muzicii populare grecești cu cea creștină bisericească.

Popoarele ortodoxe au păstrat caracterul glasurilor în biserică, prin schelul melodiiilor ce le alcătuiesc; totașa și azi trebuie să păstrăm această muzicalitate, care nu este rezultatul diferiților compozitori, ci creația întregimii creștine exercitată de veacuri, contri-

buindu-se astfel și la reforma instructivă asupra melodiilor ce izvorăsc din popor.

Din mersul melodiilor și din intervalele ce alcătuiesc ideile glasurilor, se simt și azi sentimentele primilor creștini, a căror muzicalitate diferă de cea profană orientală și de muzica religioasă ale autorilor din Europa apuseană, cari au îndepărtat ideile glasurilor ortodoxe bisericești cu instrumentele muzicale introduse în biserică, a căror opere religioase nu se deosebesc cu nimic de muzica profană clasică și modernă de azi.

Cântarea bisericească, cu intervalele ei impresioniste, se poate fixa bine cu notele liniare de azi, cari au un început din semnele întrebuințate de Sfântul I. Damaschin și Roman melodul, cari semne mai târziu au fost perfecționate de călugărul muzician Gujdo D'arezzo. Pentru aceea, e necesar să fim cu multă atențiune la intervalele ce alcătuiesc glasurile, păzindu-le de atracția gamelor majore-minore care sânt întrebuințate azi în muzica cultă profană, pentru a nu orienta cântările bisericești cu astfel de directive, care ar deranja construcția lor, păstrate cu atâta fidelitate de biserica ortodoxă.